

El nostre senyor Godàs (1)

El meu senyor Godàs és el personatge públic, el ciutadà que ha estimat tan profundament com civilitzadament la seva gent la seva família, els seus amics i la seva terra, però també és el company de fatigues associatives i aquell amic independent i lúcid, ple d'anys i de saviesa, amb qui durant una colla d'anys he tingut la sort de compartir moments i que ha enriquit-ell i la seva dona Felissa i el seu món: família i amics- el meu esperit de moltes maneres.

Sobretot la col·laboració va ser intensa als vuitanta, als primers anys de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, i quan foren organitzades les Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans a Lleida, amb la inestimable i entusiasta organització local a càrrec d'un equip dirigit per Josepa Reimundi, gran amiga de la família Godàs.

Vingueren els noranta-el mirífic 1992- i Godàs ens va agrair a tants amics com ha tingut-nosaltres érem els qui hi havíem de fer!-, ens va agrair en el record els afanyos: "**i ara, a les acaballes de la vida em recordo de tots els que m'han acompanyat durant el bregar de cada dia**". De fet, encara que no ens n'adonàvem, era ja certament un comiat.

Amb aquella barreja d'esperit dubitatiu i de decisió de qui té "**la pensa senzillament organitzada amb prestatges fets de fusta blanca; sense ombres ni racons**", que només he trobat rarament en algun altre amic humanista i sensible. Amb l'amor i ironia, aquella barreja de fortlesa i de fragilitat, bonhomia i benvolença de qui ha parlat, com ha escrit, de manera planera, amb un verb que "**si de cas té espurnes són de fàcil esquivar**", ja que "**els seus perfums, com les roses, no són mai olors ofensives**".

La paraula li ha servit per construir la raó, la raó pública, en forma de proposta pedagògica i cívico-política. Els seus escrits, els seus articles, les seves cartes al director, les seves intervencions a col·loquis diversos ho palesen, però també la seva poesia, on els trets de resistència i els tocs de socialisme arrelat alternen amb el vers comunicatiu d'abast familiar:

"No sóc esclau/ Quins són es vàndals que no han justificat, com una empresa més "històrica" l'anul·lament de l'incaut poble conquerit?/ Qui és el poble que, mentre ho sigui, no lluiti amb urpes i tot, per no sentir-se abatut?/ No vulguis ara pujar-me al carro del

teu destí si aquest implica la meva nul·litat; mata'm, en tot cas, com a enemic teu, però no menteixis la teva supèrbia presentant-me com a traïdor a mí que no en sóc de la Pàtria meva./ I no blasfemis usant el nom de Déu en la teva empresa, com si Aquest fos home d'un sol idioma".

La paraula li ha servit per enfocar la vida com el que és, però també com un immens espai lúdic, sempre obert a la possibilitat de trobar la felicitat, la joia i l'esperança en la millora material i moral: "**si les empro-les paraules per un de cas i dic: cans són sempre gossos. I si he de parlar d'un riu sempre és una corrent d'aigua clara si nosaltres no l'embrutem**".

La independència de criteri de Godàs, d'aquesta seva "ràtio" o raó, restaran com un far, perceptible malgrat la boirina:

"Aquesta meva "ratio"/Res no hi ha que m'indueixi a creure/sinó és un sospirar que porto dins, però aquest no m'assenyala el meu deure/amb determinades formes i fins. /Així, un símbol no puc veure en la creu/si cobreix, la seva ombra, imposicions. /Cap signe val per mi, si el més lleu imperi tenyeix les seves cançons. /No em plau pas quan tremola el color roig, ni quan el groc m'endolceix el sentit, si davant d'ells no puc sentir el goig de la lliure idea cremant-me el pit. / No vull sentir que l'ànima se'm blegui sota falses promeses per a qui cregui".

Qui us parla, responent a un amable (i immerescut per part meva) requeriment de la filla del finat, sap del sofriment de la decadència física i de la resistència moral de qui darrerament, quan encara podia escriure, ens expressava la seva angoixada visió d'un "**camp-el seu mateix esperit-gris i esborronat per una boira rastrera que tot ho ha esfumat. La ment, com el camp que tinc davant, quieta està però no inerta, i espera el caliu d'un sol que m'impulsi la idea. L'esclat de la llum farà esplendent del camp, la seva grandesa i, en petita escala, també això que em neguiteja**".

Qui us parla no és una persona que exerceixi de creient, però no pot estar-se de projectar la il·lusió d'un retrobament amb Frederic Godàs i Vila i tot el que ell ha fet i representat en "**aquest joc per vos creat, (Senyor)**". Un "Senyor"-escrit amb majúscula- a qui el 1952, Frederic, que tenia 42 anys, preguntava obertament, maragallianament

(1) Paraules pronunciades a l'acte de comiat de Frederic Godàs al cementiri de Collserola, el dia 18 de juliol de 1997.

gosaria dir: "qui sou, Senyor, qui sou, si amb tot i encara, cuideu de nosaltres, creant la Bellesa. posant per copçar-la els ulls a la cara i per capir-la a l'ànima destresa?(...) O és que sou simplement això, Senyor? Bellesa, Bondat, Exemple i Amor".

He dit una retrobada. Una retrobada si voleu mística, racional i intensament real que tindria lloc en un plàcid paisatge de plenitud, i per tant estival, càlid, i en una terra no molt allunyada d'aquella Noals de l'Alta Ribagorça, evocada a les "notes pel cant de l'estiu":

"Ara que el plançó de l'herba és més dur/i l'ombra de la noguera més densa/i és el llom de la truita més obscur/i l'amplitud del cel és més intensa(...)/Quan allí hi dança l'estiu i les aus han fet la niuada, tota la vall és collar on somriu en mig del verd, Noals acostada./ L'església tan bellament acertada/ que, pedra a pedra, el de Sanginés/construïa amb sotana arremangada/ i per entusiasme de cor empès. /L'harmòniem amb sa veu de clarinet/sonant per entre les llànties forjades d'on, amoixant-li el seu teclat estret, /jo hi feia sorgir místiques tonades. /Aquell petit porxo d'entrada, /el croquer estret a la vora, / la clara llum policromada/ que banya l'altar a tota hora./ Noals de parets tortes, irregulars, / que ni així pots enlletgir el paisatge, / que tens per calentar totes les llars/ llenya de roure i cor en el veinatge".

La llenya de roure del teu record i el batec del teu cor no ens abandonaran, a cap de nosaltres en la lluita per la raó, la felicitat i la justícia, estimat Frederic!.

Pere Solà i Gussinyer